

A4

B4

B4

A4

A4

B5

B5

A5

A5

TJDSCHRIFT VOOR
 ZELFSTANDIGE
 KLASSEBEWEGING

RADEN COMMUNISME

UITGAVE VAN DE GROEP VAN
 RADENCOMMUNISTEN
 NEDERLAND

B

Tijdschrift voor zelfstandige klassebeweging

W. RADENCOMMUNISME.

1e Jaargang, No 1.

Februari 1948.

Correspondentieadres en geldzendingen aan:

H. Pasman; Van Hogendorpstr. 132^I, A'dam.

Inhoud:

Een uitgebreid visitekaartje	1
Het falen der arbeidersklasse.....	3
Over zelfstandige klassebeweging.....	11
De economische grondslagen van de radenmaatschappij	17
De macht der traditie, door J.B.....	23
.....	.....

Mededelingen:

Wij hebben dit eerste nummer van "Radencommunisme" aan verschillende adressen toegezonden. We verzoeken de belangstellenden, zich direct te abonneren onder toezending van het verschuldigde bedrag. Wie geen bericht van abonnement heeft gezonden, ontvangt geen tweede nummer. Wie enige exemplaren voor de propaganda wenst te ontvangen, gelieve dit spoedig te schrijven.

De prijs is 20 cent per nummer, dat is voor een abonnement van 5 nummers F 1, voor 10 nummers F 2. "Radencommunisme" verschijnt voorlopig om de twee maanden.

EEN UITGEBREID VISITEKAARTJE.

Aan het voor u liggende, nog naar omvang en verzorging bescheiden tijdschrift, is niettemin door ons een belangrijke taak toegedacht. We willen proberen, hierin onze opvattingen naar te leggen over al die aangelegenheden, waarover we in staat zijn, iets te zeggen en die verband houden met de strijd der arbeidersmassa's tegen de levensvijandige maatschappelijke verhoudingen en vóór de vernieuwing deze maatschappij en der mensen.

In het bijzonder is onze aandacht gericht op de strijd, waarin het initiatief en de leiding geheel liggen in handen van de opstandige werkers en niet meer berusten bij mensen die buiten hun werkgemeenschap staan. Want we zijn van mening, dat in die actie's de beginselen ontkiemen van een organisatie der samenleving, waarin productie en distributie en dus alle verhoudingen tussen de mensen, geregeld zullen zijn naar communistische maatstaven.

Dat deze niet heersen in het stalinistische Rusland is nog wel geen algemene opvatting onder de arbeiders, maar zij begint toch aan bekendheid te winnen. Wij hebben ons voorgenomen, om tegen de heftige propaganda van de nationaal-communistische partijen in aan te tonen, dat in het huidige tijdsgevoel daar ook niet rechtsstreeks, berust, aan de grondslagen van het communisme wordt gewerkt. De vraag, die hier naar voren kan komen, is: Zullen de arbeiders, die tot de overtuiging komen, dat in de Unie der Sowjetrepublieken hun verlangen naar vrijheid, geluk en welvaart voor de werkende massa NIET IS VERERFELIJKT EN GEEN KANS MAKT te worden verwerkelijkt, hierdoor niet in diepe teleurstelling en verwarring te geraken. Zullen zij niet gaan menen, dat hun klasse niet in staat is, de mensheid te verlossen van het juk van het heersende systeem? Zullen zij niet gaan twijfelen aan de mogelijkheid van een toekomst, waarin de mens zichzelf kan zijn en alle mogelijkheden kan benutten voor zijn onbelemmerde ontwikkeling? Het kan zijn. Maar het bestaan van opvattingen als de onze en het verschijnen van dit propagandatijdschrift wijzen er op, dat dit niet altijd of blijvend het geval behoeft te zijn.

B

2.

... e zijn niet van mening, dat de nodige maatschappelijke kennis en de leringen uit de strijd der klassen ons komt aanwaaien, of gemakkelijk te veroveren is. Vooral waar we weten, dat een herorientering op alle gebieden noodzakelijk is. De economische en politieke aspecten van de geleide economie, de uitwerking op de bezittende klasse, op de middelklasse en op de arbeiders vragen onze aandacht. De kracht en de zwakte van ieder stuk klassestrijd dient onderzocht te worden.

Zo rijzen telkens nieuwe problemen op, die alleen door onderlinge discussie tot klaarheid kunnen komen. Daarom zal dit nieuwe tijdschrift ook het karakter van discussieorgaan dragen. We hebben geen pasklare mening over alles wat we gebeurt. De afgedrukte artikelen zullen da rom dikwijls een persoonlijk karakter dragen en behoeven dus volstrekt niet de mening van de groep van Radencommunisten als geheel weer te geven. De bijdragen, die buiten verantwoordelijkheid der redactie vallen, zullen daarom door de schrijvers van initiatieven worden voorzien.

We hopen, dat zich zoveel mogelijk werkgemeenschappen vormen voor de gemeenschappelijke propaganda van het Radencommunisme en voor de gemeenschappelijke groei naar nieuwe, vastere inzichten. De groepen of werkgemeenschappen vormen samen een eenheid. Doch ze wordt niet zo zeer bijeengehouden door organisatorische maatregelen, door een apparaat, dan wel door de eenheid in de voornaamste opvattingen en strevingen van hun deelnemers. Daarbij mag van ieder regelmatige arbeid worden verwacht, omdat dit immers de zin van de deelname aan de werkgemeenschappen is.

Voorzover het dit tijdschrift betreft, hopen we, dat ons eerste pogen tot een orgaan leidt, dat een krachtig stuk gemeenschappelijke arbeid vormt en dat de revolutionaire arbeider er van zeggen kan: "Het is een goed communistisch tijdschrift. Daar heb ik wat aan."

De Redactie.

3.

HET FALEN DER ARBEIDERSKLASSE.

I.

Om welke redenen schoot de arbeidersklasse tekort in de vervulling van haar historische taak? Waarom bood zij geen tegenstand aan het nationaal-socialisme in Duitsland? Waarom is er geen spoor van een revolutionaire beweging onder de Amerikaanse arbeidersbeweging te ontdekken? Hoe komt het, dat de arbeidersmassa's der aarde niet in staat schijnen te zijn tot enig eigen initiatief om hun bevrijding te bevechten?

Reeds eerder werden deze vragen gesteld. In de volgende uiteenzettingen zal op deze problemen enig licht worden geworpen.

Het is erg gemakkelijk te zeggen: 'Waarom verliet de arbeidersklasse zich niet tegen het dreigende fascisme?' - om te strijden moet men een bepaald doel hebben. Slechts op twee manieren was verzet tegen het fascisme mogelijk. Men kon het oude kapitalisme steunen - met zijn werkloosheid, met zijn crises, met zijn corruptie, met zijn ellende - tegen een nationaal-socialisme, dat zichzelf voorstelde als de anti-kapitalistische leerstelling van de arbeid - zonder werkloosheid, met nationale waardigheid, gedragen door gemeenschapsredachten.

Onze vraag leidt dus tot een andere: 'Waarom ontbetonden de arbeiders niet hun eigen revolutie?'

... elnu, zij hadden reeds een revolutie achter zich: 1916. Ierse had hun geleerd, dat de sociaal-demokratische partij mede de vakverenigingen werktuigen tot hun bevrijding zijn. Ierse hadden bewezen werktuigen te zijn voor het herstel van het kapitalisme. Ook de Communistische Partij was geen uitweg aan. Die propageerde het staatskapitalisme naar Russisch model, met zijn nog groter tekort aan vrijheid.

Hoe kon het ook anders zijn? Het erkende doel van de Duitse sociaal-demokratische partij - en laarsenboven in alle landen - was het staatskapitalisme. Volgens hun program moest de arbeidersklasse de politieke overheid te veroveren en daarna door hun macht in de staat de overdraging van goederen voor-

B

ganiseren in een door de staat geleide planmatige volkshuishouding. De drager hiervan zou de socialistische partij zijn, die reeds tot een enorm lichaam van 3.000 leden was gegroeid, met een miljoen vakverenigingsleden en 3 miljoen kiezers achter zich, aangevoerd door een machtig apparaat van politieke leiders, propagandisten, bezoldigden, uitgevers enz., allen verlangend om de plaats in te nemen van de oude heersers.

Volgens het politieke program van de Duitse sociaal-democratische partij zou deze dus langs wettelijke weg de kapitalistische economie omschakelen in een centraal geleide plan-economie.

Het is vanzelfsprekend, dat in zo'n systeem, de arbeiders, hoewel hun dagelijks brood verzekerd schijnt te zijn, slechts zeer ten dele bevrijd zouden zijn. We is waar zou er in de hoge regionen der maatschappij verandering hebben plaats gevonden, maar de grondslag, waarop het gehele bouwwerk der productie rust, zou dezelfde blijven: fabrieken met loonslaven, onder het commando van directeuren en bedrijfsleiders.

Dit beeld van het socialisme vinden we bijv. bij de Engels socialist G.D.M. Cole, die na de eerste wereldoorlog met zijn werk over het Gildesocialisme en met andere voorstellen om het kapitalisme "op zij te schuiven", grote invloed uitoefende in de vakverenigingen (in Engeland) in de richting van socialistische opvattingen. Hij zei: "De massa des volks is hetzowin in staat de volkshuishouding te leiden als de gezamenlijke aandeelhouders een groot bedrijf kunnen leiden. In het socialisme zal het evenals in het kapitalisme noodzakelijk zijn, de leiding der grote ondernemingen in handen te leggen van betaalde vakmensen, die van wege hun bijzondere kennis en bekwaamheid op bepaalde gebieden hiernaast belast worden. Er is geen reden om aan te nemen, dat de selectie van bedrijfsleiders in een socialistische economie zich principieel zal onderscheiden van die in het hoog ontwikkelde kapitalisme. De socialisatie van een onderdeel der industrie zal geen belangrijke verandering in het leidende personeel te weeg brengen."

De arbeiders zullen op die manier nieuwe meesters krijgen op de plaatsen der oude, grote menselijke meesters in plaats van

de slechte, hebzuchtige van vandaag. Deze zullen benoemd worden door een socialistische regering of - in het beste geval - door de arbeiders gekozen worden.

Als zij echter eenmaal in functie zijn getreden, hebben zij te commanderen en de arbeiders moeten schoorzamen. De arbeiders zijn dan niet de meesters van hun bedrijf; zij zijn dan niet de bezitters van hun productiemiddelen. Boven hen zotelt de bevolende macht van een staatsambtenarenapparaat. Zo'n systeem kan de arbeiders aantrekkelijk voorkomen, zolang zij zich tegenover de kapitalisten machteloos gevoelen. Zo'n doel stond hun voor ogen gedurende de tijd van hun eerste ontwaken in de 19e eeuw. Zij waren niet sterk genoeg om de kapitalisten uit hun overheersende positie's in de volkshuishouding te verjagen en daarom kwam het staatsocialisme hun voor als de enige uitweg; een regering van socialisten, die de bezitters zou ont-eigenen.

Maar de arbeiders beginnen in te zien, dat het staatsocialisme voor hen slechts nieuwe ketenen medebringt, stam zij voor de zware taak, nieuwe wagen te zoeken en deze te begraaf. Het is niet mogelijk zonder een diepgaande verandering der voornaamste opvattingen, noodzakelijkerwijs begeleid door revolutionaire, innerlijke conflicten. Het is geen wonder, dat de strijd steeds verlamd is; dat de arbeiders aarzelen, verschermd en veel tijdloos zijn; dat het schijnt, alsof ze hun daadkracht verloren hebben.

II.

Het kapitalisme kan niet worden uitveroeid door vervanging van de heersende figuren, maar alleen door de opheffing van de heerschappij zelve. De werkelijke vrijheid der arbeiders berust op de rechtstreekse beschikking over de productiemiddelen. Het wezen van de toekomstige, vrije wereldgemeenschap bestaat niet hierin, dat de arbeidersmassa's genoeg te eten zullen hebben, maar daarin, dat ze gemeenschappelijk zelf over hun arbeid kunnen beslissen. Eerst dan is hun productieve werkscheheid de werkelijke inhoud van hun leven. De ommekeer in hun leven kan zich niet voltrekken op het terrein van het contract, maar slechts in de sfeer der voortbrenging.

Thans rijst voor hen de vraag op, hoe zij vrijheid en orga-

B

6.

satie met elkaar kunnen verenigen, hoe zij het meesterschap van de arbeiders over het arbeidsproduct moeten verbinden met de noodzakelijkheid om dit product ter beschikking te krijgen van een georganiseerde, maatschappelijke eenheid. Hoe zal de productie georganiseerd worden - zowel in elke afzonderlijke werkplaats als in het geheel van een volgens een plan arbeiden de wereld -, zodat zij als leden van een gemeenschappelijk werkend geheel zelf hun arbeid regelen? Meesterschap over de voortbrenging betekent, dat alle deelnemers aan het arbeidsproces: de arbeiders, de technici, de specialisten, door wier gemeenschappelijk werken de productie verloopt, tegelijkertijd de leiders van deze productie zijn.

De verbinding met het geheel der volkshuishouding wordt tot stand gebracht door de afgevaardigden van de afzonderlijke delen; zij vormen de zg. arbeidersraden, die de gemeenschappelijke zaken te zamen bekijken en er over beslissen. De ontwikkeling van zo'n radenorganisatie is de oplossing van het vraagstuk. Maar deze ontwikkeling is een historisch gebouwen, dat tijd vraagt en tegelijkertijd een diepgaande verandering der opvattingen verlangt en een wijziging in de levenshouding der mensen.

Dit toekomstbeeld van een vrije maatschappij begint zich pas in de hoofden der arbeiders te vormen. Zo begonnen wij nu te verstaan, waardoor de vroegere, zoveel belovende vormen der arbeidersbeweging geen resultaat hadden. Als de doeleinden te beperkt zijn, kan geen werkelijke bevrijding het gevolg zijn. Als het doel een halve of zelfs een ingebeelde bevrijding is, kunnen de gebruikte krachten niet tot blijvende resultaten leiden. De Duitse socialistische beweging moest daarom bezwijken, omdat ze niet in staat was, de arbeiders van bruikbare wapenen te voorzien voor hun strijd tegen het machtige monopoliekapitaal. De arbeidersklasse moet naar nieuwe wapenen zoeken. Maar de moeilijkheid zich te bevrijden van de oude opvattingen, die door de oude organisatie's gestoemd worden, maakt haar machteloos tegen het aanvallende kapitalisme en voert haar in een tijdvak van voortdurende nederlagen, dat haar op de noodzakelijkheid wijst, de situatie van de grond af te verkennen.

9.

pelijke arbeid, het gemeenschappelijke belang tegen dezelfde kapitalistische onderdrukker, dat hen aansneemt tot één vast lichamen. In hun beraadslagingen en beslissingen werken alle persoonlijke bekwaamheden, alle krachten van geest en karakter, tot het uiterste gespannen te zamen, opdat het gemeenschappelijke doel bereikt zal worden.

In de wilde stakingen kunnen wij het begin van herorientering der arbeiders aanschouwen; de nieuwe taktiek, de nieuwe vorm van optreden, Zij bezielen thans het enige verzet tegen de dadelijke dreiging door het wereldheersende monopoliekapitaal.

Op deze smalle basis moeten de wilde stakingen natuurlijk bijna altijd zonder resultaat worden afgebroken; ze zijn voorlopig niets anders dan waarschuwende tekenen. Hun werkzaamheid is afhankelijk van hun uitbreiding over steeds grotere massa's. Iets anders dan de vrees voor zo'n oncontroleerbare uitbreiding kan het kapitalisme tot concessie's bewegen. Als de druk van de kapitalistische uitbuiting steeds zwaarder wordt - en we kunnen er zeker van zijn, dat dit gebeurt - zal de tegenstand steeds opnieuw te voorschijn treden en steeds grotere massa's aangrijpen. Best de tegenstand afmetingen aan, die de maatschappelijke orde ernstig bedreigen, die aan de kern van het kapitalisme raken, dan zal de staatsmacht met al zijn hulpmiddelen er tegen optreden. Op dat moment krijgen de wilde stakingen een politiek karakter; het doel dat zij zich stelden wordt vanzelf omvangrijker; de stakingscomité's, de uitdrukking van klasse-eenheid, nemen grotere maatschappelijke taken op zich, zij gaan over in arbeidersraden. Dan begint het tijdperk van de sociale revolutie, de ineenstorting van het kapitalisme.

Zijn er groeden, die voor zo'n revolutionaire ontwikkeling in de naaste toekomst spreken, waarvoor de voorwaarden in het verleden ontbraken, maar die thans aanwezig zijn? Het schijnt, alsof we met enige waarschijnlijkheid zulke voorwaarden kunnen aanwijzen. In de geschriften van Marx komen we de volgende stelling tegen:

... het economisch stelsel gaat niet te wronde, alvorens niet zijn innerlijke tegenstellingen ontvouwd zijn.

B

10.

De traagheid van het kapitalisme laat ons in deze stelling van Marx een diepere zin zien, dan we vroeger vermoedden. Zolang het kapitalisme in staat is, de massa der bevolking te voeden, zolang gevoelen de massa's geen dwingende reden, het uit de weg te ruimen.

Het kapitalisme kan dit doen, zolang het zich op steeds grotere delen der aarde kan uitbreiden. Deswege is zijn taak nog niet afgelopen, zolang de helft der aarde buiten de kapitalistische productiesfeer ligt. De honderden miljoenen mensen, die in de vruchtbare vlakten van Zuid- en Oost-Azië leven, verkeren nog in een vóór-kapitalistisch tijdperk. Zolang zij nog een markt opleveren voor de industriële producten van het kapitalisme, voor spoorwegen en locomotieven, voor machine's en fabrieken, kunnen de kapitalistische ondernemingen, vooral in Amerika, nog floreren en zich uitbreiden. En het is de Amerikaanse arbeidersklasse, waarvan van nu af de wereldrevolutie afhangt.

Dat betekent, dat de noodzaak van revolutionaire strijd zich vanzelf voor de massa's zal voordoen, zodra een verdere werkelijke expansie van het kapitaal niet meer mogelijk zal zijn. Het gevaar van een algehele ineenstorting in die laatste fase van het kapitalisme, maakt voor alle producerende klassen der maatschappij de revolutionaire strijd tot een noodzakelijkheid, voor de boeren en de intellectuelen evenzeer als voor de arbeiders.

Hatgeen in deze korte schets te zamen gedrongen werd, betekent in het verloop des tijds een uitermate samengesteld proces van revolutionaire bewegingen, ingeleid en bereid door geestelijke strijd en een grondige verandering der opvattingen. Deze ontwikkeling behoort nauwgezet bestudeerd te worden door allen, die in het communisme zonder dictatuur, in de maatschappelijke organisatie gefundeerd in de commune, de toekomst der mensheid zien.

Karl Korsch.

De Publicatie "Politica", New York
De Publicatie "Neues Beginnen", Berlijn.

11

OVER ZELFSTANDIGE KLASSEBEWEGING.

Het algemeen belang, de verslaving en de verarming der arbeiders.

Het kapitalisme had reeds voor de oorlog tot onhoudbare toestanden voor de arbeidersklasse geleid. Vele bedrijven moesten gesloten worden, doordat ze niet met winst konden werken en miljoenen liepen werkloos rond. Ten slotte zocht de bezittende klasse een uitweg door een nieuwe oorlog, waarin het uitmergelingsproces van het grootste deel der arbeidersklasse der wereld verder werd voortgezet en werd veralgemeend.

Nu is de olog met de wapenen voorbij. Hele landen zijn verwoest, Midden-Europa is praktisch tot één groot concentratiekamp geworden, waar de mensen van honger verkommeren en van kou sterven. Frankrijk staat aan de rand van het economisch bankroet, Engeland wordt door eenzelfde lot bedreigd, Nederland heeft de eerste stoot van de vrede kunnen opvangen door aanzienlijke ordieten uit Amerika, wat alleen mogelijk was doordat de bezittende klasse hier te lande een aanzienlijk bedrag aan dollars als garantie ter beschikking had. De hoogte van het Nederlandse dollarbezit bemaakt tegelijk de omvang van het Amerikaanse crediet, zodat deze bron van Nederlandse "inkomsten" welara ophoudt te vloeien. Daarmee wordt dan de levenspositie van de werkende bevolking nog moeilijker, dan ze op het ogenblik al is.

De bezittende klasse zet nu alles er op, haar in de oorlog te leer gegane rijkdommen aan fabrieken, grondstofvoorraden, transportmiddelen en machine's opnieuw op te bouwen. Het aanleggen van nieuwe voorraden, het inrichten van nieuwe fabrieken, al deze dingen kunnen echter alleen tot stand komen, inzoverre de arbeidende bevolking minder verbruikt, dan ze voortbrengt. Het ze meer voortbrengt dan verbruikt, kan dan als nieuw kapitaal in handel en bedrijf worden belegd. Daarom houdt de bezittende klasse het verbruik van de arbeidende bevolking op een zo lang mogelijk peil, want dan verloopt de "opbouw" van haar kapitaal het snelst. De bezittende klasse verkeimelijkt dat geenszins, doch ze verklaart, dat dit tegelijk het levensbelang van de arbeidende bevolking is. Want hoe meer fabrieken enz. aanwezig zijn, des te meer "werkgelegenheden" is er voor de arbeiders.

Daarom noemt ze de nieuwe opbouw der kapitalen een **ALGEMEEN BELANG**.

De staat speelt in dit algemene belang een bijzondere rol. Vroeger bemoeide hij zich nauwelijks met de leiding van het bedrijfsleven, omdat dit een taak van de afzonderlijke ondernemers was. De staat heette boven de partijen te staan, om een meer of minder bemiddelende rol te spelen in de belangenstrijd tussen ondernemers en arbeiders. Maar dat is nu anders. Nu heeft hij zelf de leiding van het economische leven door middel van de geleide economie, terwijl hij steeds meer zelf als ondernemer gaat optreden. Daarmee verliest hij echter tegelijk steeds meer de schijn van bemiddelaar tussen kapitaal en arbeid en wordt zelf steeds meer tot groot-kapitalist. En hij doet dus, wat des ondernemers is. Hij maakt bepalingen dat de lonen niet mogen stijgen, en bepaalt, dat de arbeiders niet van bedrijf mogen verwisselen, om elders betere arbeidsvoorwaarden te bedingen. Door de loonstop en de bedrijfsbinding maakt hij de hele arbeidende bevolking tot één groot slavenleger in het belang van de maatschappelijke winstmachine. Hoewel de staat zich nog steeds uitgeeft voor de behartiger van het **ALGEMEEN BELANG** blijkt telkens duidelijker, dat hiermee het belang van de bezittende klasse wordt bedoeld.

De oude arbeidersbeweging van parlementaire partijen en vakverenigingen.

Deze oude arbeidersbeweging, die vroeger in het bijzonder de belangen van de arbeidende bevolking behartigde, verklaart nu openlijk dit standpunt te hebben losgelaten, om eveneens het **ALGEMEEN BELANG** te dienen. Vandaar dat ze de arbeiders overal aanspoort, vooral de productie op te voeren, dat ze dikwijls hier of daar uitgebroken stakingen zo spoedig mogelijk tracht op te heffen, dat ze meedoet aan de loonstop van de bezittende klasse, dat ze zich vastlegt op bindende uitspraken van Rijksbemiddelaars, dat ze met de ondernemers in allerlei commissie's en organen, zoals de Stichting van de Arbeid, een zo goed mogelijke voortgang van de kapitalistische uitbuiting der massa's verzakert. In de vorm van de behartiging van het **ALGEMEEN BELANG** heeft ze zich geheel in het kapitalistische stelsel ingebouwd en is er zelf een deel van geworden.

Feitelijk is dat niet verwonderlijk. Deze organisatie's hebben niet als doel, de vorning van een nieuwe samenleving, waarin de uitbuiting is opgeheven. Voor zover de partij- of vakbond-leiders zich nog socialist of communist noemen, streven ze naar een samenleving, waarin zij de leidende functies als staatsfunctionarissen zullen bezetten en de daaraan verbonden hoge salarissen opstrijken. Rusland is hiervoor het spreken voorbeeld. Daarom is alles wat ze doen, er op gericht, de werkende bevolking "in de hand te houden" en haar aan de wil van de leidersklasse der organisatie's te onderwerpen. Iedere onafhankelijke beweging van de arbeidende bevolking voor brood en vrijheid ondermijnt de uitbuitende positie der leiders.

De sociaal-democratie, het stalinisme en de vakverenigingen nemen in de maatschappelijke strijd zodoende een dubbelzinnige positie in. Wel werken ze overal mee aan de nieuwe opbouw van het kapitalistisch bedrijfsleven, maar waar mogelijk bestrijden ze het particuliere kapitaal, om dit in staatsbezit over te brengen. Daarmee krijgt hun heerszucht als nieuwe leiders- en uitbuitersklasse een vastere grondslag. In hun strijd voor nationalisatie en steeds dieper grijpende staatsinmenging komt hun tegenstelling tot het particuliere kapitaal aan de dag. Maar daar, waar het het handhaven en steviger uitbouwen van de uitbuiting der massa's betreft, staan ze met dit zelfde kapitaal in een eenheidsfront. Zoals de uitbuiting de grondslag van het bestaan van het private kapitalisme is, zo is dit tegelijk de grondslag van hun bestaan als heersers van het staatskapitaal. Daarom is deze oude arbeidersbeweging een even ernstige vijand van de arbeidende bevolking als het particuliere kapitaal of de staat.

Het karakter van de komende massabewegingen.

Het is onvermijdelijk, dat de arbeiders op de duur op tegen dit eenheidsfront van kapitaal en oude arbeidersbeweging, een eenheidsfront tot systematische uitplundering der massa's, in verzet komt. Maar deze strijd is ontzaglijk moeilijk, omdat iedere beweging de hele in de staat samengebalde macht tegenover zich vindt. Daarom bieden alleen zeer grote bewegingen enige strijkkans.

Hieruit volgt tegelijk, dat de komende strijd zich in hoofdzaak niet op de arbeidsvoorwaarden in de afzonderlijke beroepen kan richten. Een strijd van metaalbewerkers of bootwerkers of textielarbeiders alleen voor verbetering van hun speciale arbeidsvoorwaarden kan niet de benodigde massa's op de been brengen. Daarom moet bij toekomstige strijd het meer algemene klassebelang op de voorgrond staan, die dus de grenzen van de afzonderlijke beroepen overschrijdt. Daarbij zal tegelijk blijken, dat looneisen in de door de staat geleide economie weinig zin meer hebben, omdat iedere loonverbetering, die in een bepaalde strijd afgedwongen zou kunnen worden, langs de weg van de geleide economie heel spoedig weer ongedaan gemaakt kan worden. Zodoende worden de arbeiders in hun strijd gedwongen zich te richten tegen het hele systeem van kapitalistische ordening, dat is van kapitalistische uitbuiting. De strijd gaat zich bewegen in de richting van de directe inmening in het maatschappelijke leven door de bevolking zelf.

Bij de komende strijd kunnen de massa's alleen kracht ontwikkelen als georganiseerde macht, doch deze kan zich niet vastzetten in een van te voren opgebouwde organisatie, zoals dat vroeger in de vakverenigingen of in de politieke partijen gebeurde. De organisatie voltrekt zich nu vanuit de bedrijven, waar de bedrijfspersonelen als geheel als strijdfactor optreden. Voor de regeling van de actie kiezen ze een bedrijfscomité, terwijl de verschillende bedrijfscomités te zamen een algemeen strijdcomité of arbeidersraad vormen. Zo treden de strijdende arbeiders als georganiseerde macht op, als georganiseerde klasse-eenheid. Het spreekt vanzelf, dat de arbeidersklasse slechts zóver haar macht kan organiseren, als ze in de strijd is. Hoe breder het strijdfrent is, des te verder reikt de organisatie als klasse.

De organisatie als klasse is de uitdrukking van het feit, dat de arbeiders in strijd zijn. Is de strijd achter de rug, dan lossen de personeel-comités en de arbeidersraden zich weer op, zodat de organisatie als klasse weer uiteen valt. Pas wanneer de arbeiders in voortdurende actie blijven, blijft ook de organisatie als klasse. Dat is de revolutie.

De organisatie als klasse, die zich in de strijd zelve voltrekt

toont een heel ander beeld, dan vroegere arbeidersstrijd. Vroeger bij een staking de massa's eigenlijk niet anders te doen hadden, dan hun stakingsuitkering aan het vakverenigingskantoor in ontvangst te nemen, daar valt nu het volle gewicht van alle activiteit op hen zelf. Ze moeten zelf hun bijeenkomsten organiseren, zelf hun krant uitgeven, zelf gezamenlijk de toestand onder het oog zien en beslissingen nemen. En bij de grote aantallen van arbeiders, waar het hierbij om gaat, is het wel zeker, dat ze de bedrijven zelf als vergadergelegenheid zullen benutten. Zodoende zal het karakter van dergelijke bewegingen niet zózeer zijn, dat de arbeiders de werkplaatsen verlaten, doch er juist in blijven. De regering en haar trawanten zitten daarbij zeker niet stil en gieten een stroom van laster en valsche voorlichting over de bevolking uit. Een eigen berichtgeving van de kant der arbeiders is daarom onontbeerlijk. En waar deze geen eigen pers hebben, wordt het onvermijdelijk, als "oorlogsmantregel" beslag te leggen op drukkerijen en papiervoorraden, om de eigen stem te doen horen. Kortom dergelijke bewegingen bieden alleen strijdmogelijkheden, als de arbeiders tegelijk de hand leggen op die delen van het maatschappelijk productieapparaat, die ze voor hun strijd nodig hebben. En wanneer hun strijd het hele maatschappelijke leven opvat, leggen ze de hand op het hele maatschappelijke leven.

Revolutionaire bedrijfskernen.

De weg naar de eenwording der arbeidersklasse door het strijden in de vorm van de verbonden bedrijfspersonelen is een langdurig proces. Niet de hele klasse ziet tegelijk de noodzakelijkheid van de nieuwe strijd in. Maar, zoals in alle processen, zijn ook hier voorlopers, arbeiders, die het eerst de lessen uit de nieuwe verhoudingen trekken. Zo mogelijk in de bedrijven moeten ze zich verbinden, om verheldering omtrent de nieuwe strijdvoorwaarden te brengen en om het zelfstandig beheer van het maatschappelijke leven door de verenigde bedrijfspersonelen, dat is tegelijk de opheffing der uitbuiting, als taak der arbeidende bevolking te propageren. Dergelijke bedrijfskernen zullen waarschijnlijk slechts illegaal kunnen werken, zodat niet te tekenen is dat het ontstaan van een massa-organisatie in de bedrijven.

16.
Het is onjuist, dergelijke kernen bedrijfsorganisatie's te noemen. Als men het woord bedrijfsorganisatie gebruiken wil, dan zou daar onder te verstaan zijn, de samenvatting van het hele bedrijfspersoneel. Dat gebeurt wel, maar alleen in de strijd, terwijl na de strijd de organisatie van het personeel in werkelijkheid weer uiteen valt. Bedrijfsorganisatie's kunnen dus niet "opgericht" worden.

De gedachte, dat men nu in de bedrijven een revolutionaire massa-organisatie kan opbouwen, zoals men dat aanvankelijk van de E.V.B. verwachtte, moet als utopisch worden beschouwd. Bij de huidige machtsverhoudingen is dat niet mogelijk.

De pogingen, om nu het begin te maken voor bedrijfsorganisatie's, die langzamerhand het hele personeel zullen omvatten, is niet alleen utopisch, maar ook principieel onjuist. Het is utopisch, omdat geen enkele massa-organisatie zó groot zou kunnen zijn, dat ze alle millioentallen zou kunnen omvatten. Het is onjuist, omdat daarmee de gedachte gewekt wordt, als zouden deze nu opgerichte bedrijfsorganisatie's de dragers van het maatschappelijke leven in de toekomst zijn. Daarmee wordt een werkelijk klare probleemstelling, een helder inzicht, in de wijze, waarop de arbeiders aan de macht komen en deze macht in bedrijfsleven en maatschappij uitoefenen verhinderd.

De bedrijfskernen voor zelfstandige klassebeweging richten zich naar de volgende gezichtspunten:

1. Ze voeren de propagandavoor de opheffing van de klassenmaatschappij door opheffing van de uitbuiting der bevolking van stad en land.
2. Dit is alleen mogelijk, als de arbeidende bevolking zelf alle zeggingschap over alle arbeidsmiddelen en alle maatschappelijke functie's heeft, terwijl deze zich in de vorm van in arbeidersraden samengebalde bedrijfspersonelen voltrekt.
3. De weg naar meesterschap over het hele leven loopt over de ontwikkeling van de zelfstandige massabeweging, waarbij de massa's telkens opnieuw geïwongen zijn, de hand op de arbeidsmiddelen te leggen en telkens regelend in het maatschappelijk leven moet ingrijpen. Dat betekent, dat de nieuwe maatschappij de rijpe vrucht van de zelfstandige massabeweging is.

17.
4. De bedrijfskernen zijn dus geen economische organisaties der arbeidersklasse, maar ze propageren een geheel nieuwe maatschappij op nieuwe grondslagen. Het zijn dus geen organisaties, tot welke ieder kan en zal toetreden ongeacht zijn politieke overtuiging, maar het kunnen alleen de organisaties van een gelijkgericht denken en willen zijn, omtrent de weg, die de arbeidersklasse naar beslissende macht in het maatschappelijk leven voert. Z Sociaal-democratische of stalinistische arbeiders, die een heel andere opvatting van de maatschappelijke ontwikkeling hebben, zullen er geen lid van worden.

5. De bedrijfskernen zullen daarom in ieder geval voorlopig klein zijn. Dit is niet omdat we dit graag willen, maar omdat de beginselen van de nieuwe strijdwijze nog geen vaste voet in de arbeiders gekregen hebben, en omdat deze kernen in de bedrijven illegaal zullen moeten werken. Doen ze dat niet, dan worden de revolutionaire arbeiders spoedig uit de bedrijven verwijderd.

.....
Samenvatting over

DE ECONOMISCHE GRONDSLAGEN VAN DE RADEMAATSCHAPPIJ.

Algemene beginselen.

1. Door de moderne techniek is de aarde tot één grote werkplaats geworden, waarvan de verschillendste afdelingen over de hele aarde verspreid liggen. De huidige bezitsverhoudingen verhinderen echter haar nuttige aanwending. Het ene deel van het maatschappelijk productieapparaat wordt gebruikt, om andere delen te vernietigen. Het is de taak van de arbeidende bevolking der wereld het bedrijfsleven der wereld, dat nu reeds technisch verbonden is, tot een planmatige, economische eenheid te verbinden.
2. Het groeien van deze gemeenschap is een langdurig proces, dat zich in een reeks van revoluties over de hele wereld voltrekt.

18.
3. De materiele revoluties worden voorafgegaan door een revolutie in de hoofden van de arbeidende bevolking. Dit geestelijk omvormingsproces voltrekt zich in en door de strijd tussen de klassen. Onder de druk van het georganiseerde kapitalisme ontstaan zelfstandige massabewegingen, waarbij de arbeiders steeds meer gedwongen worden, de hand op de bedrijven te leggen, om deze als organisatiecentra voor hun strijd te gebruiken. De organisatie der maatschappelijke macht van de arbeiders voltrekt zich daarbij in de in arbeidersraden verbonden bedrijfs-personelen en in personeelraden. Naarmate de arbeiders hun massabewegingen tot vaste radenmacht weten te organiseren, greift de nieuwe maatschappij in de schoot der oude.

4. Uit de strijdvoorwaarden weten we, dat de arbeiders in de vorm van de in arbeidersraden georganiseerde bedrijfspersonelen meester worden over het maatschappelijk stofwisselingsproces.

5. Zijn de arbeiders meester over eigen levenslot, dan staan ze voor de taak, het economisch leven planmatig op de behoeften van de bevolking te richten. Ze vormen daartoe de associatie van vrije en gelijke producenten. De bedrijven worden als maatschappelijk goed aan de bedrijfspersonelen toevertrouwd, die ze onder verantwoording aan de gemeenschap moeten leiden en beheren.

6. De arbeidersraden der aarde zijn de samengebalde kracht van de arbeidende bevolking en ze vormen dus geen partijlichamen. De heerschappij van een partij verhindert het opkomen van een vrije samenleving. De partijleiders zetten zich in de leidende posities van het maatschappelijk leven en veranderen het bepalen van de gang van het bedrijfsleven door de personele zelf. Ze worden tot een nieuwe klasse, die de bevolking uitbuit ofschoon het privaatsbezit aan productiemiddelen daarbij is opgeheven.

7. Bij de ~~pl~~ planmatige ordening van het maatschappelijk leven staan de massa's telkens voor nieuwe vraagstukken, die ze tot oplossing moeten brengen. Daartoe is een algemene, openbare bespreking van alle aangelegenheden noodzakelijk. De vrijheid van drukpers, van verenigen en vergaderen behooren daarom tot de levensvoorwaarden van de opgroeiende nieuwe maatschappij. De eis tot opheffing van deze rechten, om de arbeiders zg tegen

19.
"verkeerde invloeden" te beschermen, moet als onwettig worden afgewezen.

Goederenbeweging.

8. In het communistisch bedrijfsleven is het winstbeginsel onbekend. Wel is het voor een planmatige productie en verbruik noodzakelijk, dat men nauwkeurig weet, hoeveel arbeid de goederen en dienstverrichtingen in zich opnemen. Daarvoor moeten de bedrijven in hun boekhouding vastleggen, hoeveel arbeid ze in de productie verbruiken. Het is het verbruik aan machine's, grondstoffen, gebouwen en aan levende arbeidskracht van de arbeiders. Zulke berekeningen zijn in de geldvorm niet mogelijk. In de geldvorm is het niet mogelijk nauwkeurig te weten, hoeveel er arbeid er in een ton steenkool, een mud tarwe enz. steekt. De op planmatige productie van het private of het staatskapitalisme is daarom als een zeer primitieve vorm van economische berekening te beschouwen.

9. De doorvoering van een werkelijk planmatige productie eist daarom de onmiddellijke afschaffing van de geldvorm. Een van de belangrijkste taken van een proletarische revolutie is, het arbeidsuur als maatstaf voor alle economische berekeningen door te voeren.

10. In het communistisch bedrijfsleven kunnen bestaan geen "inkoop" en "verkoop", omdat alle productiemiddelen en goederen aan de gemeenschap behoren en deze nu eenmaal niets aan zichzelf verkopen of van zich zelf kopen kan. Soms worden goederen van het ene bedrijf naar het ander, gaan ter verdere bewerking of in de consumptie gegeven worden, verschijnt dat in de boeken van het afleverende bedrijf als "Doorgegeven aan de gemeenschap" zo en zoveel goederen = zo veel arbeidsuren. In het ontvangende bedrijf wordt geboekt "Opgenomen uit de gemeenschap" zoveel arbeidsuren. Doordat alle bedrijven te samen één gesloten geheel vormen vinden we in de boekhouding tegelijk een registratie van de goederenbeweging door de maatschappij.

11. Bij dit doorgeven van goederen komt in het geheel geen geld of enig ander hulpmiddel te pas. Dit is een administra-

nieve maatregel van overboeking van het ene bedrijf op het andere. Een algemeen administratie- of girokantoor met zijn filialen door het hele productiegebied is voldoende. Deze boekhoudkundige instituten hebben geen macht over de productie, omdat ze met de leiding van de arbeidsprocessen niets te maken hebben.

Het verbruik.

12. Zo lang de productie nog niet rijkelijk vloeit, is het nemen naar behoeften nog niet mogelijk, zodat een maatstaf voor het individuele verbruik moet worden doorgevoerd. Deze maatstaf kan geen willekeurige zijn, doch dient uit de zakelijke gang van het bedrijfsleven zelf voort te vloeien. Als algemene maatregel dient daarom dat iedereen zoveel goederen en diensten mag verbruiken, als hij zelf aan de maatschappelijke rijkdom heeft bijgedragen. Wie 40 uur arbeid aan de gemeenschap gaf, heeft daarom ook recht op 40 uur maatschappelijk product. (Rekening houdende met een aftrek voor sociale diensten).

13. Als algemene regel geldt, dat alle arbeid tot algemeen gemiddelde arbeid is teruggebracht, zodat voor de consumptie geen verschil tussen de afzonderlijke beroepen bestaat. Dit geldt dus eveneens voor de intellectuelen, die geen grotere rechten op de maatschappelijke voorraden kunnen doen gelden.

14. Dit heeft echter tot voorwaarde, dat onmiddellijk algemeen kosteloos onderwijs tot en met de universiteiten wordt ingevoerd, waarbij voeding en kleding der leerlingen ten laste van de betrokken scholen komt. De bevolking moet dus een flink deel van de vervaardigde goederen niet direct zelf verbruiken, doch ze ter beschikking stellen voor de vorming van de jonge generatie. Wat de zo gevormde generatie kan en weet en is, dankt ze, naast aangeboren aanleg, aan de gemeenschap. Later geeft de nieuwe generatie de "sociale kosten" terug in de vorm van haar arbeid. Daarbij is geen enkele grond aan te geven, waarom de •• deze wijze gevormde ingenieurs en dergelijke een groter deel van de maatschappelijke voorraden zouden krijgen, dan ieder ander.

15. In de bedrijven ontvangen alle arbeiders dus verbruiksbons, al naarmate het aantal arbeidsuren dat aan de samen-

DE ACHT DER TRADITIE.

door A.B.

Inleiding.

Tot 1933 waren er in Duitsland een grote sociaal-democratische en een communistische partij. Hitler kwam en van deze miljoenenmassa kwam bij lange na niet de verwachte tegenstand. Dit laatste te verklaren uit het feit, dat de arbeiders door hun leiders waren bedrogen of uit het feit, dat de leiders geen proletariërs waren, doch een deel van een nieuwe klasse, die dus niet opkwamen voor de arbeidersbelangen, kijk, een dergelijke verklaring is geen verklaring, doch een verschuiving van van het probleem. Immers: de massa's lieten zich bedriegen en kwamen niet zelf in verzet.

En het was (en is) niet alleen in Duitsland, dat wij dergelijke feiten constateren. Op de gehele wereld zijn er miljoenen, die honger en slecht gekleed en behuïsd zijn, terwijl zij hard werken. Ieder zou behoorlijk gevoed, gekleed en behuïsd kunnen zijn. Het lange en harde werken is niet noodzakelijk om daarin te voorzien. En de arbeiders komen niet in verzet. Velen geloven aan een Vader in de Hemel, die gelijkelijk oordeelt over sterken en zwakken, rijken en armen. In het leven zien die velen van de goddelijke rechtvaardigheid niets. Bovendien maakt het wetenschappelijk onderzoek het bestaan van een god steeds onwaarschijnlijker.

En toch blijven velen geloven, of gedragen zich iakhan althans naar godsdienstige ge- en verboden. En verder: Van waar de geestdrift bij het moorden van eigen klassegenoten van over de grens. Oorlog dus. Nog wel ten bate van de besitters. Hoe is het te rijmen, dat de slecht geklede en slecht gevoede proleet juist over de grootheid van "zijn" vaderland? Waarom geloven de arbeiders toch steeds en steeds opnieuw in de reeds duizend en één malen getroken beloften van hun leiders?

Wij willen het probleem nu eens van een andere kant benaderen, dan we gewoonlijk doen.

B4

Zegeningen onzer huidige moraal.

Wat wij een moraal bezitten, opvattingen dus over goed en kwaad, over wat mag en niet mag, het geheel dus van ge- en verboden, zijn we ons niet vaak bewust. De godsdienstige mens zegt, dat de moraal uit god is, de niet uitgesproken godsdienstige spreekt van traditie en ze zeggen beiden hetzelfde, want gods gebod en de traditionele geboden zijn loten van één stam, waarover later meer.

In het gezin vindt het belangrijkste deel onzer opvoeding plaats. Dat hoort zo, dat is goed zo, zegt men. En miljoenen arbeiders zeggen dit ook, zonder zich bewust te zijn, wat in dat gezin nu eigenlijk gebeurt. 't Kind wordt geleerd, dit te doen en dat te laten, maar het allereerste, wat het kind moet leren, is te doen wat pa en ma hem gebieden. Het kind moet dus leren gehoorzamen en het verzet, het protest van het kind, wordt praktisch altijd in het kind gesmoord. "Mond houden en loen wat pa zegt!"

Het kind komt op school en daar dezelfde verhouding: De onderwijzer beveelt en het kind gehoorzaamt, goedschiks of kwaadschiks. De jonge mens komt in een bedrijf en daar is het ook: Mond houden, niet protesteren, alleen maar gehoorzaam en zo veel en zo hard mogelijk werken tegen een minimale beloning. Dat heet dan: bearen van de bedrijfsvrede. De jongen wordt soldaat en daar is het eerst recht: Dek houden en blindelings gehoorzamen. Opvallend dus, dat het gehoorzamen zonder meer, dus kritiekloos, zonder protest, begint in het gezin. En volgens bekende psychologen vindt de karaktervorming van de mens voornamelijk plaats vóór de schoolleeftijd. Wat daarna gebeurt, is alleen maar bijvijlen en wat vasters vorm geven.

En vooral de vader is in het gezin de baas, de autoriteit. Het vooral eens op het zg. burgerlijke gezin. Daar voelt ra zich eerst recht het hoofd. En beschouwt ook het gehele economische en maatschappelijke leven hem als het hoofd, als de baas? Dat is natuurlijk niet toevallig.

Het gezin.

De vorm en de functie van het gezin zijn waarschijnlijk het best te verklaren als we teruggaan tot de middeleeuwen, de periode van het Feodalisme dus. In die tijd waren er nog geen

fabrieken en grote bedrijven, zoals we die nu kennen. Toen werd er thuis in het gezin, geproduceerd en het hele gezin had in deze productie zijn taak. Een zwakke afspiegeling daarvan is nu nog het kleine boerenbedrijf. Het gezin was dus niet alleen een seksueel en een verzorgingsinstituut, doch ook een economische instelling. Deze diverse functies van het gezin schraagden elkaar. Het gezinsleven was gebonden aan sterke en strenge tradities; de vader was, behalve verzorger, opvoeder en echtgenoot, ook baas, patroon. De kinderen en tot op zekere hoogte de vrouw, waren knechten, ondergeschikten. En op dit streng geordende gezin steunde het economisch maatschappelijk leven. Anderson drong de maatschappij op straffe van economische ondergang, het gezinsleven tot deze innerlijke strengheid. De kinderen en de vrouw werd bijgebracht, dat de man het hoofd van het gezin was. Devader was dus de autoriteit.

En deze zelfde gezinstradities hebben zich toe op heden, zij het in steeds verzakkender vorm, gehandhaafd. De tradities worden minder, omdat de economische basis - het Feodalisme - verdwenen is. Het sterkst zijn nog deze tradities in die kringen gehandhaafd, welke nog op landbouwzins feodale wijze in hun levensonderhoud voorzien: de middenstandsgroepen en de kleine boeren. Het sterkst zijn deze tradities bij de grootburgers en de proletariaten. Maar dit terloops opgemerkt. 'el willen we nog even betonen, dat de huidige gezinsvorm op dit moment nog steeds zeer sterke "feodalistische" tendensen vertoont.

Autoriteitsvrees.

In het gezin wordt dus de basis gelegd voor: Gehoorzaamheid en vrees voor de superieuren, voor hen, die bevelen. En dit, die bevelen, zijn: de bezittenden via hun leeraantvoeders, bedrijfsleiders, ambtenaren en vakbondleiders.

Het gezin is dus o.a. de vorm van die deugden, welke het kapitalisme waardeert: precies doen wat wordt bevolen en, zonder protest, hard werken en op zijn tijd juichend sterven voor de meester.

Reich, een bekend psycholoog en geslachtskundige, zegt dan ook: Het gezin is de kiemcel van de staat. Vele brood proletariaten handelen in hun gezin, zoals de meesters dat

graag zien, zoals de staat dat wenst, ook al zingen wij op vergaderingen: De staat verdrukt....enz.

De klassebewuste arbeider zal zijn kind meestal enigszins anders behandelen: niet autoritair en kameradschappelijker. Het kind moet veelal handelen dwars tegen zijn verlangens zijn wensen in. Het verzet zich. Echter: het kind kan niet steeds in strijd zijn met zijn omgeving en past zich aan, onderdrukt daarbij voortdurend zijn naar bevrediging strevende wensen. Naarmate het kind ouder wordt, wordt de kracht van zijn, door zijn omgeving ongewenste verlangens te onderdrukken, groter. Dit betekent, dat hij de ge- en verboden, de moraal dus, in zich opneemt. Het wordt alles tot één geheel, dat als een automatisch proces verloopt, tot een automatisme dus. De onderdrukking van zijn wensen blijft echter noodzakelijk. Zij vergt energie, veel energie en remt of stoort daardoor de activiteit van de opgroeiende mens en ook van de volwassene.

Vergelijk eens het actieve, leergierige en energieke kind met de lamledige, maffe houding van de meeste volwassenen. Het kind is nieuwsgierig, dus leergierig. De volwassen arbeider en ook de jongeren willen niets weten van ontwikkeling, vechttechniek leren, strijd leveren, revolutionaire actie voeren.

De bezitters en hun vertegenwoordigers (geestelijken, leraren, vakbondsleiders en dergelijke) zijn voor een sterke familiemoraal, voor een sterke gezinsband. Zij zijn voor de handhaving van het ouderlijk gezag, want zij weten, zoals de arbeiders dat niet weten: Verliezen zij, de bezitters, via ons arbeiders als ouders, de macht over onze kinderen, dan verliezen zij in de toekomst in de maatschappij de macht over de arbeiders. De arbeider is tweeslachtig. Hij verzet zich, zwakker of sterker, tegen het maatschappelijk onrecht en.....zet de denk- en gevoels- en wilsverslaving van zijn klasse in zijn kinderen voort! Zonder dit scherp te zien natuurlijk.

De massa "feudalistische proletariërs".

De proletariërs, en daarbij ook de meeste revolutionaire proletariërs, leven in een denk- en gevoelswereld,

welke grotendeels in strijd is met hun eigen belangen. Zij handelen dienovereenkomstig in strijd met hun eigen belangen. Zij denken niet revolutionair, doch zijn gevangen in, we mog n gerust zeggen: feodale tradities. Deze gebondenheid aan tradities bestond niet altijd. Toen de arbeidersklasse zich vormde, en zij staat nu nog steeds aan het eerste begin dezer vorming, was nauwelijks sprake van enige tradities. Lat ligt voor de hand: Een nieuwe klasse heeft nog geen tradities. Pas in de vorige eeuw begon deze traditionele vorming, welke in versnelde vorm plaats vond van enstreeks de eerste wereldoorlog tot op heden. De arbeidersklasse begon zich in de vorige eeuw te vormen en toen pas hadden de bezittende klassen er belang bij, hun slaven ook in hun denken te vormen. Dat wil dus niets anders zeggen, dan dat de bezitters een keten maakten, om de arbeidersklasse in hun denken, voelen en willen aan zich te binden. Vóór dien tijd werden de arbeiders als heesten, smerig, ziek, verslaafd aan de drank en zonder enig uitzicht.

Bovendien vereiste het zich moderniserende productie-apparaat geschoolde, ontwikkelde arbeidskrachten en die kunnen niet opgroeien in een omgeving als hiertoeval. De arbeidersklasse zoog als een uitgedroogde spons de opvattingen van goed en kwaad, de levenswijze en de levenshouding der heersers in zich op. Zij kwam uit de modder en wilde ook leven. Zij wilde een levensinhoud. Zeze wil ontwaakt in de wereld der heersers en der heersende idealen. De arbeider verburgerlijkte en verburgerlijkt. Naarmate volhardt hij in deze subjectief geziene feodale verhouding, en, omdat alle beinvloeds- en vormingsapparaten van het maatschappelijk denken in handen zijn van de bezitters: school, kerke, bedrijf, vakverbond en dergelijke. Anderzijds, omdat de moraal, de tradities, een (zij het minder sterke dan de productieverhoudingen) objectieve kracht zijn. De macht der tradities is waarschijnlijk te veel onderschat, althans te weinig geanalyseerd en verwerkt in de strijdmiddelen door de revolutionairen.

Overigens ondergraven de tegenwoordige maatschappelijke krachten het gezinsleven en de gezinsbindingen.

Het gezin verdwijnt.

Het "feodale" gezin verdwijnt. De man is niet langer de beschermer van het gezin. Dat is in onze moderne wereld niet goed mogelijk: oorlog, werkloosheid. De vrouw en de kinderen zijn minder afhankelijk dan voorheen: zij kunnen bijna steeds in eigen onderhoud voorzien. De patriarchale vader verliest zijn aureool en dus zijn autoriteit. Het is de staat, die steeds meer de functie van het gezin gaat overnemen, de economische, sociale en ook de opvoedkundige. Het zijn de veranderende economische verhoudingen, die de familietraditie's aantasten en geen kerkelijke of wat voor actie kan dat proces tegenhouden. En juist de kerk had in en door het gezin zo grote macht over de arbeiders. Ook hier een aanwijzing te meer, dat de staat alles steeds meer in handen krijgt en ook de functie's van de kerk, voorzover nog noodzakelijk, moet overnemen.

Conclusie's:

Maar de productieverhoudingen in eerste instantie vormend zijn en het handelen der mensen bepalen, zullen dese zo scherp mogelijk geanalyseerd en begrepen dienen te worden. Doch om tot een zuiverder analyse en tot een zuiverder begrip te komen inzake andere, laat ons zeggen, secundair subjectieve krachten als de traditie's der mensen, is kennis van gezinsverhoudingen en opvoedkundige problemen zeker niet overbodig. Belangrijk zijn hier dus de mogelijkheden om tot grotere klaarheid te komen en dus en vooral: een duidelijk afgrenzen van onze mogelijkheden tot strijd. Hoe van de arbeider een grotere mate van zelfstandig optreden te verwachten, als hij tot onzelfstandigheid is opgevoed? Er bestaan naast "zichtbare ketenen" ook "onzichtbare", die de slaven aan hun meesters binden.

.....
 N.B. Een tweede artikel over dit onderwerp wordt in het volgend nummer van dit tijdschrift afgedrukt.